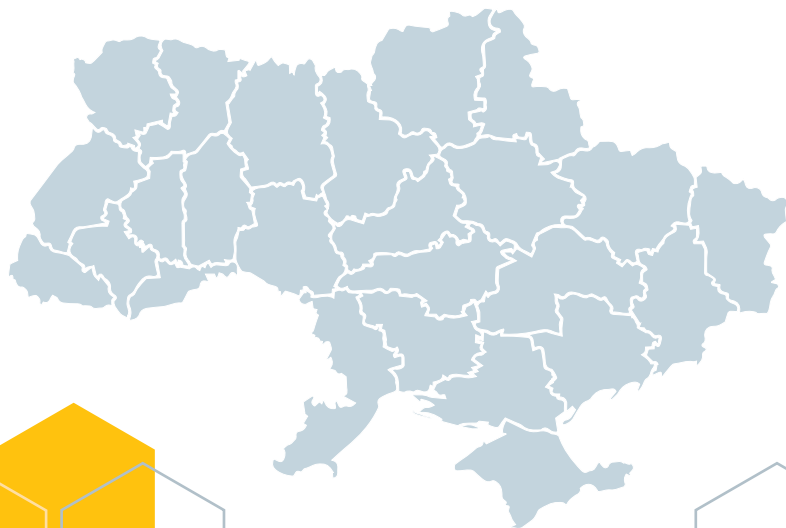

Пенсійна система в Україні: НОВІ ВИКЛИКИ.

Київ – 2018

Пенсійна система в Україні: НОВІ ВИКЛИКИ.

Вступ

1. Пенсійна система в Україні

та місце зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО) в цій системі.

2. Порівняльний аналіз досвіду інших країн, що зіткнулися зі схожою ситуацією.

3. Міжнародні стандарти.

4. Законопроект No. 6692:

як він покращить положення пенсіонерів зареєстрованих як ВПО та незареєстрованих, та осіб, що проживають на території непідконтрольній урядові.

Висновок

Право на соціальне забезпечення та захист – є одним з фундаментальних прав людини, що відображено у регіональних та міжнародних інструментах. Відповідно до Загальної Декларації з Прав Людини,

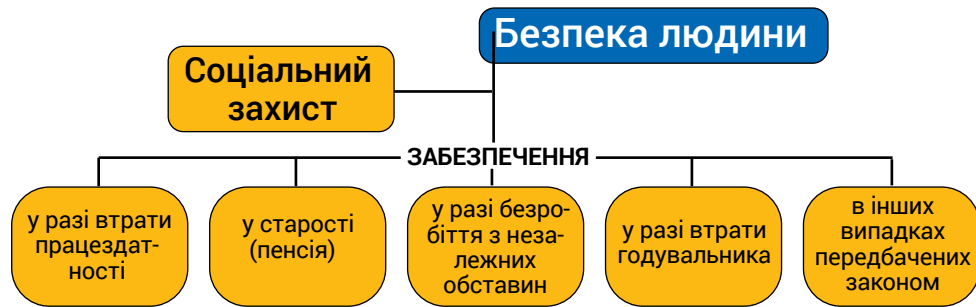
«кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях...»¹.

Європейська соціальна хартія вказує, що **«кожна особа похилого віку має право на соціальний захист»²**. Більше того, пенсія - власність громадянина, а тому підпадає під Статтю 1 Протоколу 1 до ЄКПЛ В Україні.³ Право на пенсію, як невід'ємний елемент соціальної захищеності, є конституційним⁴, та може бути обмежене лише на підставі закону.⁵

ПРАВО НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТ

- Стаття 22 Загальної Декларації з Прав Людини
- Стаття 23 Європейської Соціальної Хартії
- Стаття 9 Міжнародного Пакту про Економічні, Соціальні і Культурні Права
- А також: ст. 5 Конвенції про запобігання всіх форм расової дискримінації, ст.ст. 11 та 14 Конвенції про запобігання дискримінації проти жінок.

-
1. UN General Assembly, Universal Declaration of Human Rights, 10 December 1948, 217 A (III), Art., 22, available at: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3712c.html> [accessed 17 September 2018]
 1. Council of Europe, European Charter (Revised), 3 May 1996, ETS 163, Art. 23, available at: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3678.html> [accessed 17 September 2018]
 2. *Grudić v. Serbia*, Application No. 31925/08, Judgement of 17 April 2012, §72: “where a Contracting State has in force legislation providing for the payment as of right of a pension – whether or not conditional on the prior payment of contributions – that legislation has to be regarded as generating a proprietary interest falling within the ambit of Article 1 of Protocol No. 1 for persons satisfying its requirements”. See also, as cited by the Court, *Andrejeva v. Latvia* [GC], no. 55707/00, § 77, 18 February 2009, and, more recently, *Stummer v. Austria* [GC], no. 37452/02, § 82, 7 July 2011
 3. Конституція України, ст. 46.
 4. *Ibid.*, ст. 92 (6).

Стаття 46 Конституції України
"Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на... забезпечення їх у старості та в інших випадках передбачених законом."

Право на пенсію

Ст. 1 Протоколу 1 до ЄКПЛ: "...там де Висока Договірнa Сторона має чинне законодавство, що передбачає виплати як право на пенсію... таке законодавство має розглядатися як таке, що генерує майновий інтерес..."

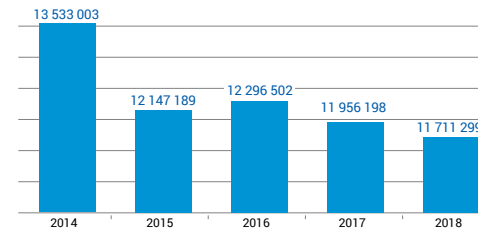
Ст. 22 Європейської соціальної хартії:
"Кожна особа похилого віку має право на соціальний захист".

1. Пенсійна система в Україні

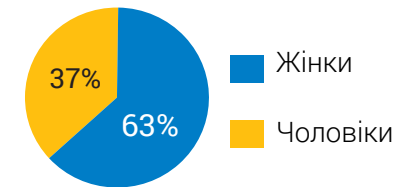
Принципи, засади та механізми функціонування пенсійної системи визначаються **Законом № 1058-IV**. Сьогодні в Україні діє **солідарна пенсійна система**, яка базується на принципі солідарності. Це означає, що кошти до Пенсійного фонду перераховуються підприємствами та застрахованими особами з усіх регіонів, і виплачуються нинішнім пенсіонерам.

За даними Пенсійного Фонду **станом на 01.01.2018**, в Україні нараховується **11 711,3 тисячі пенсіонерів**. Це на **244,9 тисячі менше** ніж минулого року. З них **7 345,5 тисячі жінок** та **4 365,8 чоловіків**.

Динаміка загальної кількості пенсіонерів

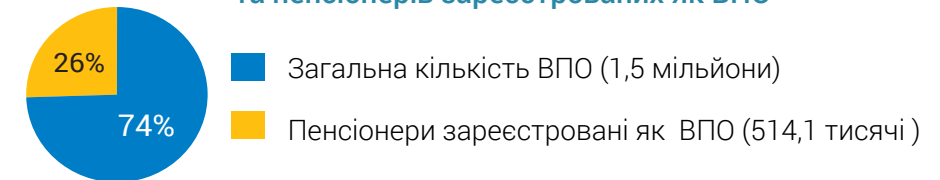

Співвідношення жінок і чоловік (загальна кількість пенсіонерів)

Загальна кількість пенсіонерів за віком - **8 915,6 особи**. **514,1 тисячі пенсіонерів (5%)** - зареєстровані ВПО (із загальної кількості в 1,5 мільйони ВПО), що на **32,8 тисячі менше** в порівнянні з 2017 роком.⁶

Співвідношення загальної кількості ВПО та пенсіонерів зареєстрованих як ВПО

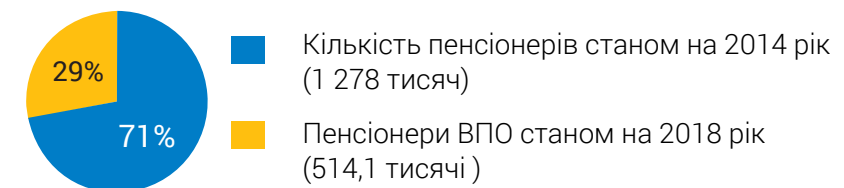

Точна кількість пенсіонерів, які зараз проживають на невідконтрольованих територіях невідома.

За даними МСП України, у 2014 році на цих територіях проживало приблизно **1278 тисяч осіб**.

Це означає, що понад **700 тисяч осіб** не реалізують своє право на пенсію. Так само невідомо, скільки пенсіонерів, **які фактично є ВПО**, але не були зареєстровані як такі, **залишаються «невидимі»** для держави.

Співвідношення кількості пенсіонерів станом на 2014 р. та пенсіонерів зареєстрованих як ВПО станом на 2018 р.

6. Звіт Пенсійного Фонду України за 2017 рік, available at: https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2018/04/block_03-149_budget-2017.pdf [accessed September 17, 2018]

За 2017 рік, видатки ПФУ на виплату пенсій пенсіонерам ВПО становили 11, 1 млрд гривень, що на 0,4 млрд грн менше ніж у 2016 році.

Усього за період з серпня 2014 по грудень 2017, пенсіонери ВПО отримали 56,9 млрд грн.

За останні три роки сума виплат середньої пенсії (1600 гривень) складає 59 400 тисяч гривень.⁷ У порівнянні, одноразова сума компенсації у ЄСПЛ у кейсах щодо не виплати пенсії може досягати 8 500 євро,⁸ що дорівнює приблизно 278 800 гривень. Якщо повернутися до статистики за 2014 рік із кількістю пенсіонерів на територіях під питанням в 1 278 тисяч, з яких лише 514,1 тисячі отримують сьогодні пенсії, більше ніж 700 тисяч пенсіонерів не реалізують своє право. Якщо хоча б половина з них претендуватиме на компенсацію, ця сума може досягти 97 млрд гривень. Варто згадати, що за процедурними правилами ЄСПЛ, державі надається три місяці на виконання рішення та виплату компенсації.

Право на пенсію – є конституційним, а внутрішнє переміщення, як зареєстроване, так і ні, не впливає на зв'язок громадянина з державою. Як було підтверджено Верховним Судом України у Рішенні від 4 вересня 2018 р., внутрішнє переміщення не підміняє собою жоден та не створює особливий конституційно-правовий статус особи.⁹ Реєстрація як ВПО, надає такій особі додаткові права (наприклад, право на гуманітарну допомогу)¹⁰ і, за міжнародними стандартами, виконує моніторингову функцію з метою вироблення ефективної політики у сфері забезпечення прав таких осіб. Чинне законодавство України не передбачає відсутність реєстрації як підставу для обмеження права на пенсію.¹¹ Відповідно, пенсіонери ВПО як зареєстровані, так і незареєстровані, не відрізняються у своєму правовому статусі від інших пенсіонерів. Пенсійне забезпечення ВПО, фактичних та зареєстрованих, є критично важливим з огляду на формування інклюзивної політики та досягнення довготривалих рішень для таких осіб, а саме – їхньої реінтеграції, адже соціальна захищеність є однією з передумов розвитку особи та реалізації її прав у економічній, соціальній та культурній сферах.

7. <http://radnyk.org/vony-nashy/>

8. Наприклад, *Grudić v. Serbia* - 8.500 EUR, *Božić v. Croatia* - 23.000 EUR.

9. Верховний Суд України. Рішення у зразковій справі про припинення виплати пенсії ВПО від 3 травня 2018 року (справа No. 805/402/18), § 50; See also, Kälin, Walter. Guiding Principles on Internal Displacement Annotations, p. 4.

10. *Справа No. 805/402/18, §51.*

11. *Закон України No. 1058-IV, Ст. 46.*

Сьогодні особи, які проживають на непідконтрольних урядових територіях, відмежовані фізичними та фінансовими бар'єрами, залишаються без можливості реалізації свого права на пенсію. Відсутність спеціального порядку виплати пенсій таким особам робить їх соціально-незахищеними. Врахування існування та законних прав цих громадян також може негативно вплинути на імідж країни на міжнародній арені. Це стосується передусім відмови виплати з огляду на те, що вони отримують фінансову допомогу з боку місцевої влади так званих «ДНР/ЛНР» чи Російської Федерації, може бути розтлумачено як де-факто визнання Україною авторитету цих утворень.

2. Міжнародний досвід (Comparative Social-Protection Frameworks)

У результаті воєнного конфлікту та у зв'язку з неможливістю контролювати частини територій зіткнулися, зокрема, уряди Грузії, Сербії, Молдавії, Азербайджану, Кіпру, Armenії.¹² Досвід цих країн може стати корисним для формування Україною політики у сфері пенсійного забезпечення осіб, що постраждали внаслідок конфлікту.

СЕРБІЯ

Аналіз підходу в світлі справи *Grudić v. Serbia*, яка хоча й стосується пенсій не за віком, а за інвалідністю, цікава з позиції ЄСПЛ щодо пенсійного забезпечення, бо суд не робить акцент на «інвалідність» і загалом каже про «пенсійні виплати» на території Косово.

Порівняння

СЕРБІЯ	УКРАЇНА
Право на пенсію може бути обмежене лише на підставі закону	
Сербія не визнає Косово	Україна не визнає ДНР/ЛНР
Сербія припинила виплату пенсій особам, що проживають на території Косово	Україна припинила виплату пенсій особам, що проживають на непідконтрольних територіях

12. Walicki, Nadine. *Permanent Temporality: In Search of Solutions for IDPs in Europe*. MigrationOnline.Cz, 19 June 2009, available at: <http://migrationonline.cz/en/permanent-temporality-in-search-of-solutions-for-internally-displaced-people-in-europe> [accessed September 17, 2018]

СЕРБІЯ	УКРАЇНА
продовжує виплату зареєстрованим ВПО	
Пенсійна система Сербії заснована на концепції “поточного фінансування” (pensions were secured through current pension insurance contributions).	Пенсійна система України є солідарною (фактично те ж саме : кошти, що перераховуються підприємствами та застрахованими особами до Пенсійного фонду України, одразу ж виплачуються нинішнім пенсіонерам).
Сербія аргументує невиплату пенсій на території Косово: 1) Неможливістю функціонування в Косово управліннь пенсійного фонду Сербії 2) Наявністю паралельної пенсійної системи Косово та відсутністю координації	

Що каже ЄСПЛ?

Є порушення Статті 1 Протоколу 1. Сербія зобов'язана **забезпечити виплату пенсій на території Косово**.

Що ж чекає на Україну у разі, якщо аналогічна справа дійде до ЄСПЛ, з урахуванням наявності такого прецеденту та схожості між обставинами?

Скоріш за все аналогічне рішення, оскільки:

- в законі **немає підстави не платити**¹³ пенсії особам, які проживають не непідконтрольних територіях
- **немає доказів**,¹⁴ що ці особи отримують пенсію там з іншого джерела.

Детально:

Цікавим є досвід Сербії, де аналогічно до права на пенсію в Україні, право на пенсію в Сербії може бути обмежено **лише з підстав передбачених відповідним законом**. Із закінченням війни та проголошенням незалежності республіки Косово, Сербія, яка не визнає останню,

13. Закон України No. 1058-IV, Ст. 46.

14. *Grudić v. Serbia*, §82: “The Court further notes that there is no evidence that the applicants were recipients of the so-called “Kosovo pensions”, and that, in any event, they are both under 65 years of age, which would make them formally ineligible even to apply for such pensions.”

продовжила виплату пенсій особам, які проживали **на території Косово**, лише **у виключних випадках**¹⁵ та ВПО.¹⁶ **Виплату пенсій Сербією іншим мешканцям Косово було припинено**. У зв'язку з цим, декілька справ було подано на розгляд перед ЄСПЛ, результатом чого стало прийняття пілотного рішення по справі *Grudić v. Serbia (2012, App. No. 31925/08)*. Заявникам по цій справі виступило подружжя, яке проживало на території Косово і не отримувало пенсії протягом 10 років ані від сербської, ані від косовської влади. Сербія аргументувала такий крок тим, що пенсійна система базується на концепції **«поточного фінансування»**, і після встановлення в Косово міжнародної адміністрації, збір пенсійних внесків став неможливим на цій території. Сербія стверджувала, що підставою зупинення пенсійних виплат стало також існування двох паралельних пенсійних систем, координація між якими була відсутньою, і висока ймовірність того, що заявники **все ж таки отримували пенсію від влади Косово**. Європейський суд розглянув справу **у світлі права на власність, що гарантовано Статтею 1 Протоколу 1 до Конвенції**, і відповідно **може бути обмежено лише законом** (передусім, на наявності відповідної норми закону, що є доступною та чіткою), **за наявності законної мети і публічного інтересу**. Європейський суд прийняв факт, що у сфері пенсійного забезпечення, держава має широкі дискреційні межі (**wide margin of appreciation**). Утім, **обмеження не повинно мати дискримінаційну природу та має бути пропорційним законній меті**. Європейський Суд знайшов порушення **Статті 1 Протоколу 1 (право на власність)**, **визнавши обмеження права на пенсію таким, що не відповідає вимогам закону**. Суд зобов'язав Сербію не лише задовольнити індивідуальні вимоги заявників, але й вжити всіх необхідних заходів для того, щоб **забезпечити виплату пенсій на територіях під питанням**. Утім, Суд не виключив можливість певних швидких процедур адміністративної і фактичної верифікації. **Проблемою сьогодні є те, що лівова частина рішення залишається невиконаною**. Представники Сербії задовольняють лише **невеликий відсоток заяв на отримання пенсії та посилаються на недостатність поданих заявниками документів**.

15. *Nushi, Paulina. Laura Limani. Kosovo Pensioners' 17-year struggle for Serbian Compensation. Pristina Insight*, 20 October 2016, available at: <https://prishtinainsight.com/kosovo-pensioners-17-year-struggle-serbian-compensation-mag/> [accessed September 17, 2018]

16. *Grudić v. Serbia*, §67.

ГРУЗІЯ

Відповідно до **Закону No. 335-II S**, Ministry on Refugees and Accommodation вирішує питання пенсійного забезпечення ВПО.¹⁷ Уряд Грузії **продовжує виплату пенсій не лише зареєстрованим ВПО, але й особам**

що проживають на окупованих територіях Абхазії та Південної Осетії та зберегли при цьому грузинське громадянство.¹⁸ Для останніх, механізм передбачає реєстрацію (особисто або через третю особу) в Міністерстві Здоров'я та Соціального Захисту, та отримання відповідної банківської картки, що дозволяє отримувати пенсію (особисто або через третю особу) в банківських установах на території Грузії.²⁰ Таким чином, **в Грузії право не пенсію не залежить від формальної реєстрації особи як ВПО та є доступним для мешканців окупованих територій** за наявності в них грузинських паспортів. Незважаючи на те, що адміністративні процедури було значно спрощено шляхом їх наближення до лінії розмежування (наприклад, так звані «банки на колесах»), доступ до них осіб, які мешкають у віддалених частинах регіонів, залишається проблемою. Навіть більше, ситуація ускладнюється штучно-створеними умовами з боку місцевої «влади», коли мешканці територій під питанням змушені відмовитись від грузинських паспортів. Ще одним важливим уроком з сучасної історії Грузії є те, що після самопроголошення незалежності Абхазії, одним зі стратегічних кроків з боку Російської Федерації стала роздача паспортів, а також виплата російських пенсій, з метою підтримки «авторитету» серед місцевого населення.

17. Law No. 335-II S. *Law of Georgia On Internally Displaced Persons - Persecuted from the Occupied Territories of Georgia*, from June 1996, Art. 5.

18. Law No. 6061. *Law of Georgia on State Pensions*, from April 2012, Art. 17: "person renounces or loses citizenship of Georgia" as a ground for termination of the payments of pension.

19. Norwegian Refugee Council. *Right to Pension in the Context of Armed Conflict: International Experience and Solutions for Ukraine*, p. 14, available at: https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/advocacy-papers-ukraine/right-to-pension_eng_web.pdf [accessed September 18, 2018]

Порівняння

ГРУЗІЯ	УКРАЇНА
Солідарна пенсійна система	
Продовжує виплату пенсій ВПО	
<p>Грузія продовжує виплату пенсій особам, що проживають на непідконтрольних територіях, за умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> • збереження ними громадянства • реєстрації (особисто або через третю особу) в Міністерстві Здоров'я та Соціального Захисту • оформлення відповідної банківської картки, що дозволяє отримувати пенсію (особисто або через третю особу) в банківських установах на території Грузії. 	<p>Україна припинила виплату пенсій особам, що проживають на непідконтрольних територіях</p>

3. Міжнародні стандарти

ВПО:

Як відомо, керівний документ у сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб – the Guiding Principles on Internal Displacement²⁰ – прямо не піднімає питання права ВПО на соціальний захист чи пенсійне забезпечення. Однак, є ряд принципів, що набувають особливого значення в цьому контексті. Зокрема:

Принцип 1:

- Internally displaced persons shall enjoy, in full equality, the same rights and freedoms under international and domestic law as do other persons in their country. They shall not be discriminated against in the enjoyment of any rights and freedoms on the ground that they are internally displaced.
- Найважливішим моментом є те, **що статус ВПО є НЕ юридичним, а фактичним, тобто ВПО не втрачають свій зв'язок з державою, а тому зберігають за собою весь спектр прав як громадяни держави. Вони не мають бути дискриміновані на підставі того, що є ВПО. Пенсіонери ВПО залишаються громадянами, тому їхнє право на пенсію має забезпечуватися так само як право на пенсію пенсіонерів, які не є ВПО.**

20. *The Guiding Principles on Internal Displacement*, available at: <http://www.unhcr.org/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html> [accessed September 17, 2018]

Принцип 4:

- Certain internally displaced persons, such as children, especially unaccompanied minors, expectant mothers, mothers with young children, female heads of household, persons with disabilities and **elderly persons**, shall be entitled to protection and assistance required by their condition and to treatment which takes into account their special needs.
- **Літні люди відносяться до однієї з найбільш вразливих груп ВПО**, а тому **вони потребують особливого захисту, зокрема, соціального**.

Принцип 20:

- Every human being **has the right to recognition everywhere as a person before the law**.
- ВПО пенсіонери мають право на **визнання перед законом**.

Принцип 21:

- No one shall be arbitrarily deprived of property and possessions.
- Передусім, **пенсії є власністю ВПО пенсіонерів** (що підтверджено практикою ЄСПЛ), а тому вони **не мають бути безпідставно їй позбавлені**.

Принцип 28:

- Competent authorities have the primary duty and responsibility to establish conditions, as well as provide the means, which allow internally displaced persons to return voluntarily, in safety and with dignity, to their homes or places of habitual residence, or to resettle voluntarily in another part of the country. Such authorities shall endeavor to facilitate the reintegration of returned or resettled internally displaced persons.
- Право на пенсії безпосередньо пов'язано з досягненням **довготермінових рішень для ВПО**. Від цього передусім залежить їх реінтеграція в нових спільнотах, зокрема, **шляхом реалізації інших прав у економічній, соціальній та культурній сферах**.

Принцип 29:

- Internally displaced persons **who have returned to their homes or places of habitual residence or who have resettled in another part of the country shall not be discriminated against as a result of their having been displaced**. They shall have the right to participate fully and equally in public affairs at all levels and have equal access to public services.
- **ВПО мають право повернутися до покинутого місця проживання АБО переселитися в іншу частину держави. Це не повинно бути підставою для дискримінації**.

- **Competent authorities have the duty and responsibility to assist returned and/or resettled internally displaced persons to recover**, to the extent possible, their property and possessions which they left behind or **were dispossessed** of upon their displacement. When recovery of such property and possessions is not possible, competent authorities shall provide or assist these persons in obtaining appropriate compensation or another form of just reparation.
- **Пенсія – власність ВПО**, а тому якщо вони втратили доступ до неї в результаті свого переміщення, **держава зобов'язана забезпечувати його відновлення**.

Таким чином, у відповідності до Guiding Principles, **якщо механізми пенсійного забезпечення існують в державі, вони мають бути доступні для ВПО**. ВПО повинні **мати доступ до схем соціального захисту на всіх стадіях внутрішнього переміщення**, зокрема під час та у разі повернення до попереднього місця проживання. Право на пенсію є важливим для культурної, економічної та соціальної реінтеграції ВПО. Пенсіонери ВПО наділені **рівними правами** з іншими пенсіонерами. ВПО зберігають право власності, зокрема, на пенсію. ВПО повинні бути **захищені від необґрунтованого втручання в їхні права**.

Щодо тих, хто проживає на тимчасово-непідконтрольних територіях:

Як вже було зазначено, відповідно до практики ЄСПЛ, **право власності поширюється на пенсію**.²¹ Оскільки пенсія є важливим джерелом доходів громадян і пререквізитом для задоволення їхніх потреб в інших сферах,²² Міжнародний Комітет Червоного Хреста визнав літніх людей однією з найбільш вразливих груп в умовах збройного конфлікту, зокрема, через можливі перебої у виплаті пенсій.²³ **Право на соціальний захист, яке передбачено МПЕСКП, зобов'язує держави вживати всіх необхідних заходів для його поступової реалізації**. При цьому **збройний конфлікт чи інший надзвичайний стан не може бути єдиною причиною регресу** у виконанні зобов'язань за Пактом. Зокрема, *«держави повинні гарантувати, що їхня політика та дії не є дискримінаційними та не зменшують доступу до допомоги на соціальне забезпечення, в тому числі на основі місця проживання чи походження її громадян»*.²⁴

21. Див. footnote no. 4.

22. Universal Declaration of Human Rights, Art. 22.

23. Krill, Francois. The Elderly in Situations of Armed Conflicts. 22 May 2001, available at: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/misc/57jqx9.htm> [accessed 18 September 2018]

24. OHCHR. Report on the Human Rights Situation in Ukraine (16 Aug- 15 Nov 2015), §86.

4. Законопроект No. 6692

Сьогодні на голосування у Верховній Раді України чекає **Законопроект No. 6692**, що передбачає внесення змін до законів України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

1) Перша запропонована зміна стосується **виплати пенсій за минулий час**. На сьогодні Закон встановлює **обмеження в три роки**, якщо пенсіонер не отримав пенсію своєчасно з власної вини. Пенсії ж, які пенсіонер не отримав з вини органу ПФУ виплачують за минулий час **без обмежень строком**. Спеціальна норма, яка б регулювала виплату пенсій неодержаних з **об'єктивних причин** – зокрема, «у зв'язку з негативними наслідками збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» – на сьогодні в законодавстві відсутня. **Законопроект No. 6692** передбачає запровадження **норми**, згідно з якою у таких ситуаціях пенсія повинна виплачуватися за минулий час без будь-якого строкового обмеження.

2) **Втрата чи пошкодження документів** є однією з найпоширеніших труднощів, з якою стикаються особи в умовах збройних конфліктів, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини, а також надзвичайних ситуаціях природного чи техногенного характеру. Так, **Законопроект No. 6692** встановлює, що в таких випадках, пенсія має обчислюватися на підставі даних з реєстру застрахованих осіб, а призначатися (перераховуватися) – на підставі даних наявних в Пенсійному Фонді України. Навіть більше, за **Законопроектом No. 6692**, неможливість перевірки документів, поданих для визначення права на пенсію, не повинно бути підставою відмови у призначенні пенсії.

3) Нарешті, край важлива новела запропонована **Законопроектом No. 6692**, це механізм, який дозволить особам, які проживають на тимчасово-непідконтрольних урядові України територіях, реалізовувати право на пенсію.

Так, вищеописані зміни:

- раз і назавжди відмежують право на пенсію та реєстрацію особи як ВПО;
- зменшать тягар, як фізичний, так і адміністративний, що взвалено на пенсіонерів ВПО (зареєстрованих і фактичних), а також пенсіонерів, які залишилися на тимчасово непідконтрольних територіях;
- дозволять пенсіонерам, які з об'єктивних причин (через негативні наслідки конфліктів, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини, а також надзвичайних ситуаціях природного чи техногенного характеру) не отримали пенсії, отримати такі виплати за весь строк без будь-яких обмежень;
- дозволять пенсіонерам, які через негативні наслідки конфліктів, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини, а також надзвичайних ситуаціях природного чи техногенного характеру, втратили необхідні документи, реалізувати своє право на пенсію.

Висновок

Громадяни України, незалежно від факту проживання на тимчасово окупованих територіях чи внутрішнього переміщення, зберігають право на пенсії, яке можливо обмежити лише у виняткових випадках передбачених законодавством. Відмова пенсіонерам, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, у виплаті пенсій з посиланням на те, що вони отримують пенсії від так званих «ЛНР» та «ДНР», може тлумачитися як де-факто визнання юрисдикції цих утворень, а також негативно вплинути на імідж України на міжнародній політичній арені. Законодавство України станом на сьогодні у цій сфері йде всупереч з вимогами міжнародних стандартів. Досвід інших країн, зокрема, Сербії, Грузії, має бути врахований Україною при формуванні законодавчої та політичної стратегії. Залучення інтересів пенсіонерів ВПО та пенсіонерів які проживають на тимчасово окупованих територіях є ключовим для будівництва системи соціального правосуддя в країні, а також є необхідним для знаходження довготермінових рішень. Прийняття **Законопроекту No. 6692** є важливим кроком на шляху розв'язання цієї проблеми, особливо в контексті затяжних конфліктів та внутрішнього переміщення.

✉ info@radnyk.org
🌐 www.sss-ua.org
f [radnyky](https://www.facebook.com/radnyky)

Ці матеріали є інтелектуальною власністю канадської неурядової організації Stabilization Support Services та можуть використовуватись частково або повністю лише з зазначенням автора – програми «Радник з питань ВПО».

Видання брошури стало можливим завдяки фінансовій підтримці Посольства Великої Британії в Україні в рамках проекту «Подолання соціальних наслідків конфлікту на Донбасі та незаконної анексії Криму за допомогою державних структур в Україні та громадянського суспільства», який реалізує канадська неурядова організація Stabilization Support Services. Погляди, висловлені в цій публікації, належать авторам і можуть не збігатися з офіційною позицією Уряду Великої Британії.

